

ВІДГУК

**офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора
Осадчого Вячеслава Володимировича про дисертацію Бабкіна
Владислава Володимировича «Формування інформаційно-аналітичної
компетентності майбутніх бакалаврів комп'ютерних наук засобами
проектних методів навчання», подану на здобуття наукового ступеня
доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта (за
спеціалізаціями)**

Актуальність та значущість дослідження пов'язана з тим, що інформаційно-аналітична діяльність є однією із найважливіших для сучасних фахівців інформаційних технологій, зокрема бакалаврів комп'ютерних наук, що дозволяє знаходити, оброблювати, перетворювати, аналізувати, інтерпретувати та поширювати інформацію. Тому постає питання в формуванні у студентів відповідної інформаційно-аналітичної компетентності, що уможливує застосування інформаційно-аналітичних знань, умінь і навичок у процесі роботи з інформацією різних видів і форм.

Особливої вагомості така компетентність набуває для бакалаврів комп'ютерних наук, які діють в умовах постійного оновлення інформаційних технологій, модернізації програмного забезпечення. Крім того, інформаційно-аналітична компетентність виступає запорукою вірної оцінки проблемної ситуації, бачення її у перспективі, що уможливує прийняття оптимального рішення. Тому важливою проблемою залишається така реалізація процесу фахової підготовки студентів, що враховує формування в них інформаційно-аналітичної компетентності.

Дисертація відповідає основним напрямам досліджень науково-дослідної лабораторії інноваційних методів навчання і кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи Університету імені Альфреда Нобеля у рамках наукових тем: «Модернізація професійно-педагогічної освіти в Україні в умовах інтеграції до світового освітнього

простору» (державний реєстраційний номер 0112U002287) і «Теоретичні та методичні засади моделювання компетентнісної професійної освіти у контексті євроінтеграції» (державний реєстраційний номер 0717U004331). Тему затверджено Вченою радою Університету імені Альфреда Нобеля (протокол № 4 від 29.05.2018 р.).

Структура роботи є логічною й адекватно відображає траєкторію руху теоретико-експериментального дослідження. Основний зміст дисертаційної роботи говорить про ерудицію здобувача, здатність до системного охоплення різних аспектів педагогічних явищ і процесів, критичність і креативність професійного мислення.

Викликає інтерес здійснений аналіз стану проблеми в педагогічній теорії та практиці. Залучення широкої української та зарубіжної теоретичної бази з питань підготовки майбутніх фахівців галузі інформаційних технологій дозволив висвітлити теоретичні та методологічні засади дослідження, сформулювати його вихідні положення.

На нашу думку В.В. Бабкіним доволі вдало конкретизовано сутність понять: «інформаційно-аналітична компетентність бакалаврів комп'ютерних наук», «формування інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх бакалаврів комп'ютерних наук», «педагогічні умови формування інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх бакалаврів комп'ютерних наук». Заслуговує на схвалення виважене ставлення дисертанта до понятійно-термінологічного апарату дослідження. Крім того ним висловлено гіпотетичне твердження, що інформаційно-аналітичну компетентність можна формувати засобами проєктних методів навчання, що є однією з інноваційних технологій, яка об'єднує теорію та її практичне застосування задля вирішення життєвих і професійних завдань.

Дослідження різних видів, форм, функцій, етапів реалізації методу проєктів дозволило В.В. Бабкіну з'ясувати його сутність та виділити основні переваги (підвищення соціальної активності студентських груп, відкритий освітній простір, в якому студенти рухаються у власному темпі, потреба в

самонавчання та самовдосконалення, підвищення рівня зацікавленості студентів конкретним предметом, удосконалення умінь студентів орієнтуватися в інформаційному просторі, потреба виходу з вузької спеціалізації та інтегрування знань з різних навчальних дисциплін), що дозволяють вважати проєктне навчання трендом освітнього процесу.

Автором визначено структурні компоненти досліджуваної компетентності: мотиваційний, знаннєвий, технологічний, рефлексивний і творчий. Компонентно-структурний аналіз на рівні виділення принципів, методів, засобів, функцій, характеристик, етапів інформаційно-аналітичної діяльності дозволив виявити сутність досліджуваного поняття, конкретизувати його зміст, а також виділити критерії сформованості інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх бакалаврів комп'ютерних наук (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційний, рефлексивно-оцінний та креативний).

Характеризуючи наукову новизну виконаного дослідження, слід відзначити, що дослідником уперше науково обґрунтовано, розроблено та експериментально перевірено педагогічні умови формування інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх бакалаврів комп'ютерних наук: формування мотивації до інформаційно-аналітичної діяльності як чинника професійного становлення та кар'єрного зростання майбутніх бакалаврів комп'ютерних наук; збагачення змісту навчальних дисциплін інформацією, спрямованою на опанування студентами системи знань про сутність інформаційно-аналітичної діяльності та набуття ними вмій і навичок щодо її практичної реалізації; урізноманітнення процесу професійної підготовки студентів засобами проєктних методів навчання, виділено етапи реалізації педагогічних умов (мотиваційний, практичний, рефлексивний), у межах цих етапів подано відповідні форми, засоби (діагностичні психолого-педагогічні методики, навчально-методичні матеріали, цифрові ресурси та сервіси) та проєктні методи навчання (за видом діяльності, за предметними напрямками, за кількістю учасників, за терміном виконання) для формування інформаційно-

аналітичної компетентності студентів, у тому числі в умовах змішаного навчання тощо.

Варто підкреслити й основні здобутки, що відносяться до **практичного значення дослідження** – розроблення навчально-методичного забезпечення, до якого увійшли: оновлення змісту навчальних дисциплін: «Вступ до фаху», «Іноземна мова», «Інформатика», «Основи програмування», «Мережеві технології та безпека (кібербезпека)», «Основи психології та педагогіки», «Соціологія» темами про інформаційно-аналітичну компетентність у діяльності бакалаврів і магістрів комп'ютерних наук; розроблення дисципліни за вибором «Інформаційно-аналітичні системи та технології», метою якої є формування у студентів комплексу теоретичних знань і практичних навичок реалізації інформаційно-аналітичної діяльності; урізноманітнення різних форм реалізації педагогічних умов та виокремлення проєктних методів навчання: дослідницькі, креативні, імітаційні, інформаційні, практико зорієнтовані (за видом діяльності), монопроєкти, міжпредметні (за предметними напрямками), індивідуальні, групові (за кількістю учасників), короткотермінові, довготермінові (за терміном виконання).

Зазначимо, що робота містить 22 рисунки та 31 таблицю. Матеріали, подані в 12 додатках сприяють повноті сприймання основного тексту. Заслуговує на позитивну оцінку обсяг списку використаних джерел – усього 310 найменувань, із них 17 – англійською мовою.

Результати дослідження впроваджено в діяльність чотирьох ЗВО: ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», Державний університет телекомунікацій, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка.

Основні положення і результати дисертаційної роботи доповідались і обговорювались на 14 міжнародних і всеукраїнських конференціях. Аналіз публікацій засвідчив їхню відповідність (кількісну і якісну) вимогам щодо оприлюднення результатів дисертаційного дослідження. Основні положення й

результати наукового дослідження відображено в 16 публікаціях (13 – одноосібні), з них: 6 – у наукових фахових виданнях України, 1 – у зарубіжному виданні, 1 – у виданні, що індексується у НБД Scopus, 8 – у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

Анотація стисло і коректно відображає зміст і результати виконаної дослідницької роботи. Зазначене дає підстави класифікувати дисертаційне дослідження Бабкіна Владислава Володимировича як завершене теоретико-експериментальне дослідження, що містить нові наукові положення, має вагоме теоретичне та практичне значення.

У цілому позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження, необхідно зробити певні зауваження та вказати на деякі положення роботи, що вважаються дискусійними:

1. На нашу думку варто було б висловити більш чітку авторську позицію щодо співвідношення між поняттями: «інформаційно-аналітична компетентність» і «інформаційно-аналітична культура».

2. У тексті дисертації наведено функції проектної діяльності – дослідницьку, аналітичну, прогностичну, перетворювальну, унормувальну, конструктивну. Доцільно було б їх розкрити ширше для кращого розуміння.

3. На сторінках дисертації наведено низку педагогічних умов, які було запропоновано експертам для оцінювання. Потребує пояснення, чому саме ці педагогічні умови були відібрані та запропоновані експертам?

4. Із тексту дисертації не зовсім зрозуміло, що саме стало підґрунтям для оновлення змісту певних навчальних дисциплін?

5. Потребує уточнення, які саме види проектних методів навчання виявилися найбільш ефективними в умовах змішаної форми реалізації освітнього процесу?

Разом із тим, висловлені зауваження не применшують цінності дослідження. В цілому, дисертаційна робота В.В. Бабкіна безсумнівно є самостійним і цілком завершеним результатом наукових пошуків дослідника, відзначається безперечною актуальністю важливої та значущої проблеми

професійної освіти, містить значні наукові доробки та положення.

Дисертація на тему «Формування інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх бакалаврів комп'ютерних наук засобами проектних методів навчання» є самостійною, завершеною науковою роботою, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 3 лютого 2017 р. за № 155/30023) та пп. 9 – 18 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167), а його автор – Бабкін Владислав Володимирович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,

заслужений діяч науки і техніки України,

завідувач кафедри інформатики і кібернетики

Мелітопольського державного педагогічного університету

імені Богдана Хмельницького

В. В. Осадчий

Підпис *Владислав Бабкін* Засвідчую

Начальник відділу кадрів Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького *Владислав Бабкін*

В. В. Осадчий